

cational institutions to control teachers and a number of leaders' social and demographic, organizational and professional characteristics. A diagnostic method «Express assessment of the effectiveness of the head» containing 30 components was used. These components were grouped into two groups that are associated with the attitude of heads of educational institutions to organization of the process of management of teaching staff as a whole and work with educators. Each group of managers' components of individual and personal characteristics was revealed through certain levels of psychological readiness of heads at management of teaching staff: «basic», «situational-strategic», «personalized.» The results statistically demonstrate that heads' individual and personal characteristics depend on their positions, general and administrative experience activities, as well as the sex and age of the managers. Most of the leaders of educational organizations stressed the importance of individual and personal characteristics that are associated with the heads' attitude to the organization of management of teaching staff as a whole.

Key words: management on teachers, heads of educational institutions, personality's component of psychological readiness of heads of educational institutions for the management on teachers.

Отримано: 12.12.2013 р.

УДК 159.9.343.95

І.І. Газда

Психологічні складові професійної надійності працівників органів внутрішніх справ

І.І. Газда. Психологічні складові професійної надійності працівників органів внутрішніх справ. У статті зроблено аналіз психологічних складових професійної надійності, визначено три рівні становлення професійної надійності, обґрунтовано завдання психологічної підготовки працівника органів внутрішніх справ. Професійна надійність персоналу органів внутрішніх справ – це його готовність діяти відповідно до устояної системи, моральних еталонів у різноманітних ситуаціях взаємодії з мінімальними витратами для здоров'я. Аналіз стану досліджуваної проблеми свідчить про недостатність розробки проблеми професійної надійності діяльності особистості в системі становлення майбутнього фахівця, яка відображає систему правоохоронної діяльності, що має особливе нормативне закріплення. Відповідно існує потреба роз-

робки спеціальної системи формування та прогнозування професійної надійності правоохоронної діяльності.

Ключові слова: професійна надійність, функціональна надійність, психологічне забезпечення, помилковість дії, професійно-психологічна підготовка.

И.И. Газда. Психологические составляющие профессиональной надёжности работников органов внутренних дел. В статье сделан анализ психологических составляющих профессиональной надёжности, определены три уровня становления профессиональной надёжности, обоснованы задачи психологической подготовки работника органов внутренних дел. Анализ состояния исследуемой проблемы свидетельствует о недостаточности разработки проблемы профессиональной надёжности деятельности личности в системе становления будущего специалиста, которая отражает систему правоохранительной деятельности, имеет особое нормативное закрепление, и существует необходимость разработки специальной системы формирования и прогнозирования профессиональной надёжности правоохранительной деятельности.

Ключевые слова: профессиональная надёжность, функциональная надёжность, психологическое обеспечение, ошибочность действия, профессионально-психологическая подготовка .

Постановка проблеми. Загальний аналіз науково-психологічних джерел свідчить про те, що проблема професійної надійності знайшла свій науковий статус порівняно недавно – у середині ХХ століття. Сьогодні в Україні відбуваються перетворення спрямовані на посилення ефективності правоохоронної та правозастосовної практики. Її успішність залежить від становлення системи виховної, соціально-психологічної роботи зі студентами і курсантами та її подальший розвиток. Сучасний етап в цілому можна охарактеризувати як еволюційний, який, проте, викликає певне занепокоєння.

Так, серед студентів та курсантів внутрішніх справ трапляються випадки вчинення злочинів, порушень службової дисципліни, а також надмірне вживання алкоголю, безкультурність, брутальність при взаємодії з одногрупниками чи педагогічним складом викладачів. Це вияви не тільки об'єктивно-складного становища в органах внутрішніх справ у цілому, але й прогалини в доборі, психологічному супроводі, професійній підготовці, професійній надійності та вихованні майбутніх працівників органів внутрішніх справ. Виникає потреба у формуванні професійної надійності цих працівників, що складається як з професійних знань та вмінь, так і з їх психологічних характеристик.

Р. Макаров визначає поняття професійної надійності як вірогідність того, що співробітник виконуватиме свої професійні

функції в оптимальному режимі в заданий час в екстремальних умовах діяльності [4, с. 136]. Складовими професійної надійності є професійні знання, навички, уміння; стійкість до екстремальних чинників діяльності; високий рівень загальної професійної працездатності; психологічна готовність до професійної діяльності [8, с. 34].

На нашу думку, така складова професійної надійності працівників ОВС як стійкість до екстремальних чинників діяльності зумовлена їх індивідуально-типологічними та особистісними рисами, серед яких визначальне місце займає стресостійкість, властивості нервової системи, волева саморегуляція, організаційні та комунікативні вміння.

Окрім того, провідну роль у формуванні професійної надійності відіграє мотивація професійної діяльності співробітників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розглядаючи хронологію виникнення терміна «надійність» для характеристики функціонування різних аспектів психіки людини, Г.С. Нікіфоров [6] відзначає, що вже у філософських трактатах XVII- XVIII століть цей термін неодноразово використовувався, але жоден з авторів спеціально його не пояснював.

Різним аспектам проблеми професійної надійності фахівців екстремального профілю присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема В.Г. Андросюка, Л.М. Балабанової, О.М. Бандурки, С.П. Бочарової, В.О. Лефтерова, В.С. Медведєва, В.В. Рибалки, В.М. Синьова, В.О.Татенка, О. В. Тімченка, Г.О. Юхновця, С.І. Яковенка та інших. Аналіз цих та інших наукових праць в галузі екстремальної юридичної психології та психології діяльності в особливих умовах показує, що досі окремо комплексно важливі проблеми психологічного забезпечення професійної та функціональної надійності фахівців екстремального профілю не були предметом спеціального теоретичного вивчення та узагальнення; у наукових дослідженнях висвітлювались лише окремі її елементи (М.Г.Логачов, 2001; О. В.Тімченко, 2003).

Теоретичний аналіз психологічної літератури виявив такий напрям як дослідження правоохоронної діяльності. Проте він розробляється досі фрагментарно (слідчі працівники – В. Л. Васильєв, офіцери внутрішніх військ МВС – В. І. Хальзов, працівники ОВС – С.П. Безносів, О.Т. Іваніцький, В.С. Олейников, О.О. Сапарін та інші), що не дозволяє цілісно представити сутність і зміст професійної надійності працівників правоохоронної діяльності. Виникає практична і теоретична потреба в розробці даної проблеми [9, с. 67].

Мета нашої статті – охарактеризувати складові професійної надійності працівників органів внутрішніх справ.

Виклад основного матеріалу. Працівники органів внутрішніх справ виконують широке коло завдань та функцій щодо забезпечення правопорядку, захисту прав і свобод громадян, попередження і припинення правопорушень, тому від удосконалення їх правоохоронної діяльності значною мірою залежить зміцнення законності і правопорядку в країні.

Сьогодні в блоці міліції громадської безпеки діють: спеціальний підрозділ судової міліції «Грифон», підрозділ міліції швидкого реагування «Беркут», окремий спеціалізований батальйон ДПС особливого призначення «Кобра» при УДАІ МВС України, у структурі Департаменту ДСО при МВС України створений спеціальний підрозділ міліції охорони «Титан». У структурі Головного управління по боротьбі з організованою злочинністю діє відділ швидкого реагування та проведення спеціальних операцій «Сокіл» [1, с. 18].

У своїй діяльності підрозділи МВС України керуються Конституцією України, Законами України «Про міліцію», «Про статус суддів», «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів», «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про судоустрій України», «Про дорожній рух», Указами Президента «Про заходи щодо забезпечення безперешкодного і безпечного проїзду автомобілів з особами, які охороняються», «Про заходи щодо подальшого зміцнення правопорядку, прав і свобод громадян», постановами Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами Верховної Ради України та МВС України, а також відповідними положеннями про спеціальні підрозділи міліції.

Найважливішу роль у системі законодавчих актів, які регулюють діяльність спеціальних підрозділів міліції, відіграє Закон України «Про міліцію». Незважаючи на те, що цей Закон багато в чому потребує удосконалення, він, в основному, досить повно закріпив права й обов'язки працівників цих спецпідрозділів, що дозволяє виконувати покладені на них завдання та функції.

Основу професійної надійності особового складу ОВС України складають, щонайменше, три рівні:

- психофізіологічний (працездатність, здоров'я);
- соціально-психологічний (усталеність, сумісність, спрацьованість);

- соціально-моральний (сформованість системи моральних цінностей) [3, с. 76].

Професійна надійність персоналу органів внутрішніх справ – це його готовність діяти відповідно до устояної системи, моральних еталонів у різноманітних ситуаціях взаємодії з мінімальними витратами для здоров'я. Тому, слід зазначити, що потрібно вміло, якісно і розумно підбирати кандидатів. Для цього в основу системи психологічного забезпечення покладено такі принципи:

- науковості – полягає у науковому обґрунтуванні застосовуваних форм, методів та засобів;
- комплексності – передбачає взаємозв'язок і взаємодоповнення різних форм та методів роботи, об'єднаних спільною метою;
- юридичної правомірності – має здійснюватися відповідно до положень чинного законодавства та вимог нормативно-правових актів МВС України;
- об'єктивності – вимагає застосування наукових психологічних методик із високим рівнем надійності, відповідної кваліфікації та неупередженості психологів-практиків;
- гуманізму – спрямовується на профілактику, передбачення і запобігання негативним наслідкам дії небезпечних чинників службової діяльності.

Психологічне забезпечення має такі напрями:

- професійний психологічний відбір (комплекс заходів, який забезпечує визначення відповідності індивідуально-психологічних властивостей курсанта вимогам професійної надійності, спрямованих на підвищення якості комплектування особовим складом практичних навичок у навчальних закладах системи органів внутрішніх справ);
- психологічне супроводження проходження служби в ОВС;
- професійно-психологічна підготовка;
- психологічна підтримка оперативно-службових заходів.

Оцінним чинником ступеня професійної надійності повинні виступати помилкові дії особового складу підрозділів МВС України в ході виконання задач оперативно-службової та оперативно-бойової діяльності. Ціна помилки професіонала силових структур держави є незмірно вищою, ніж ціна помилки представника будь-якої цивільної професії. От чому в сучасних умовах вкрай необхідно вивчення посилових дій особового складу підрозділів МВС України із метою прогнозування форми поведінки конкретного спеціаліста при дії в умовах стрес-факторів ризиконебез-

печної обстановки і створення на цій основі комп'ютеризованого банку даних на професіоналів, спроможних успішно виконати складну урядову задачу.

Для створення такого банку даних в межах Міністерства внутрішніх справ необхідно виділити сукупність ознак, що характеризують види помилок особового складу спеціальних підрозділів МВС України і умови їхнього прояву в практичній діяльності, причини виникнення, наслідки, а також інші чинники, які відбивають різні рівні аналізу помилок даної міліцейської спеціальності і формують конкретну структуру їхньої кваліфікації.

Багатомірність аналізу і класифікації помилок обумовлюється, на наш погляд, двома причинами:

- по-перше, поглядом, що стверджується в останні роки, на помилку як на результат порушення діяльності і предмет вивчення тих процесів, що регулюють діяльність і в деяких випадках призводять до появи негативних (помилкових) результатів;
- по-друге, виникнення помилок у фаховій діяльності особового складу спеціальних підрозділів МВС України є, як правило, результатом не тільки порушення встановлених нормативно-правовими актами вимог до даної професії, але й прояву, взаємодії професійних, психологічних, фізіологічних і інших компонентів забезпечення як усієї діяльності, так і окремих оперативно-розшукових дій.

Основою для практичного вивчення професійної надійності особового складу спеціальних підрозділів МВС України повинна служити класифікація й аналіз помилок за ознаками їхнього прояву в зовнішній структурі діяльності з погляду конкретного виду оперативно-службової задачі, етапу й умов її виконання, режиму діяльності і порушень у порядку, послідовності й кінцевому результаті її виконання.

Для обґрунтування рекомендацій щодо підвищення рівня професійної надійності особового складу підрозділів важливе значення, на наш погляд, будуть мати вивчення і класифікація помилок за ознаками їхнього прояву і внутрішньою структурою діяльності. Систематизація помилок за даною ознакою повинна передбачати їхній розподіл у зв'язку зі змінами в спрямованості особистості, а також у функціонуванні пізнавальних процесів і психомоторики.

З огляду внутрішньої структури діяльності певну складність особливо в практичному плані являє розмежування помилки та її причини. Розходження в трактуванні понять причиннос-

ті помилок, однобічний погляд на працівника міліції (або його безпосереднього керівника) як головного «джерела» і «винуватця» виникнення помилок, повільне впровадження в практику роботи кадрових органів, служб психологічного забезпечення й внутрішньої безпеки принципів системного вивчення причин помилкових дій, істотно утруднюють роботу зі створення і впровадження новітніх ефективних психотехнологій для їхньої профілактики.

На наш погляд, сьогодні необхідна, у першу чергу, розробка концепції причинності помилкових дій особового складу підрозділів МВС України і методів, за допомогою яких зацікавлені служби зможуть встановлювати стосунки між умовами виникнення помилок і їхнім характером, з одного боку, і психологічними закономірностями функціонування людини в даних обставинах – з другого. Помилка міліціонера повинна розглядатися не тільки як причина погіршення професійної діяльності або виникнення складної ситуації, але і як наслідок певних професійних якостей, особливостей психічних, фізіологічних і інших функцій, що виявляються в даних умовах. Такий підхід дозволить не просто констатувати причину конкретної помилки, а оцінити її як випадковий або закономірний прояв функціональних можливостей, що властиві конкретному працівнику міліції чи повній категорії осіб конкретного підрозділу Міністерства внутрішніх справ України.

Оцінку професійної надійності фахівця доцільно проводити з урахуванням як індивідуальних особливостей конкретної людини, так і групових характеристик контингенту спеціалістів певного виду діяльності в межах спеціального підрозділу Міністерства внутрішніх справ України.

За сполученням даних компонентів (індивідуального і групового) можна визначити час і місце виникнення, особливості розвитку й наслідок порушень у професійній діяльності особового складу спеціальних підрозділів МВС України. При цьому можна також провести й класифікацію причин:

- головна причина порушень у професійній діяльності працівника органів внутрішніх справ України;
- безпосередня причина порушень у професійній діяльності працівника міліції;
- провокуюча причина порушень у професійній діяльності міліціонера підрозділу МВС України;
- супутня причина порушень у професійній діяльності працівника міліції.

Вплив групових характеристик на професійну надійність визначається конкретною взаємодією особового складу органів внутрішніх справ із цілями праці, реалізованими в понятійній формі, процесами й умовами праці.

Вплив індивідуальних особливостей на професійну надійність можна спостерігати тільки в конкретних умовах взаємодії особового складу підрозділів МВС України з об'єктом професійного інтересу або колегами по службі при наявності, розвитку, прояві несприятливих індивідуальних особливостей, професійно значущих для конкретного виду діяльності якостей і функцій.

Причиною помилкових дій може бути прояв якоїсь конкретної несприятливої індивідуальної характеристики правоохоронця або, що значно частіше, певної їхньої сукупності. Проте, практичним психологам не завжди видається можливим з упевненістю говорити про безпосередній зв'язок помилок із несприятливими психологічними якостями, тому що їхні показники піддаються певній корекції в процесі професійно-психологічної підготовки особового складу спеціальних підрозділів МВС України.

Професійно-психологічна підготовка – це цілеспрямований процес формування та розвитку особистісних якостей і властивостей майбутніх працівників ОВС. Основними завданнями психологічної підготовки є:

- формування впевненості в собі;
- формування психологічної стійкості;
- тренування вмінь і навичок виконання професійних дій та навичок управління своїми емоційними станами;
- виховання гармонійно розвинених вольових якостей (цілеспрямованість, наполегливість, самостійність, сміливість);
- розвиток якостей «психологічної надійності» (витривалості, перенапруження, невдач та труднощів);
- тренування професійно значущих якостей (професійної спостережливості, пам'яті, мислення та ін.) [10, с. 152].

Результатом психологічної підготовки є психологічна підготовленість, яка складається із:

- загальної психологічної культури;
- професійно-психологічної підготовленості, що у свою чергу, представлена професійно-психологічною витривалістю, та професійно розвиненими психологічними якостями і властивостями.

Тому структура психологічної підготовки повинна бути представлена:

- загальною психологічною підготовкою – формування базисних соціально-етичних якостей, професійних цілей і цінностей культури, що передбачає вміння розв’язувати професійні завдання з урахуванням їх психологічних аспектів, повагу до людини, орієнтацію на розуміння її психології, прагнення до наукового вивчення психологічних аспектів життєвих ситуацій;
- професійно (спеціальною) психологічною підготовкою – розвиток і тренування якостей, необхідних для конкретної службової діяльності.

Якщо поняття професійної надійності характеризує міліціонера за кінцевим результатом його оперативно-службової діяльності, то поняття функціональної надійності відображає функціональну забезпеченість цієї діяльності і визначає ступінь усталеності й адекватності реактивності організму в конкретних умовах оперативно-службової діяльності.

Складність аналізованої проблеми виявляється в тому, що в реальних ситуаціях стан працівника міліції визначається одночасним впливом цілого ряду як пов’язаних між собою, так і незалежних стрес-факторів оперативно-службової діяльності.

Говорити про існування простих залежностей при взаємодії декількох стрес-факторів оперативно-службової діяльності навіть у спрощених, «звичайних» умовах недоречно.

Отже, вивчення індивідуальних особливостей, які визначають індивідуальні поведінкові реакції і психічні стани, що впливають на ефективність і надійність діяльності особового складу підрозділів МВС України, сьогодні є одним з пріоритетних напрямків розвитку юридичної психології.

Висновки. На основі аналізу науково-психологічної літератури виявлено, що в загальному розумінні поняття «професійна надійність» відображає безпомилковість виконання особистістю професійних обов’язків (функцій) протягом необхідного часу та при заданих умовах діяльності. Досягнення безпомилкового і своєчасного виконання дій та діяльності в цілому є результатом нормального, здорового функціонування різних підсистем організму і психіки людини. Джерела психічної ненадійності можуть бути пов’язані з: помилками у відбуванні тих чи інших психічних процесів; поширеннями в саморегуляції психічних станів; недостатнім вираженням певних рис особистості.

Професійна надійність характеризує фахівця підрозділу МВС України за кінцевим результатом його оперативно-служ-

бової діяльності. Складність аналізованої проблеми виявляється в тому, що в реальних ситуаціях стан міліціонера визначається одночасним впливом цілого ряду як пов'язаних між собою, так і незалежних стрес-факторів оперативно-службової діяльності.

Аналіз стану досліджуваної проблеми свідчить про недостатність розробки проблеми професійної надійності діяльності особистості в системі становлення майбутнього фахівця, яка відображає систему правоохоронної діяльності, що має особливе нормативне закріплення, і існує потреба розробки спеціальної системи формування та прогнозування професійної надійності правоохоронної діяльності.

Список використаних джерел

1. Євсюков О.П. Психологічне прогнозування надійності діяльності працівників аварійно-рятувальних підрозділів МНС України: [монографія] / О. П.Євсюков, О. В. Тімченко. – Харків: УЦЗУ, 2007. – 288 с.
2. Иванова Е.М. Основы психологического изучения профессиональной деятельности / Е.М. Иванова. – М.: МГУ, 1987. – 342 с.
3. Крылов А.А. Системный подход как основа исследований по инженерной психологии и психологии труда / А.А. Крылов // Методология исследований по инженерной психологии и психологии труда. – М., 1974. – 256 с.
4. Лебедева С.Ю. Психологічне забезпечення професійної та функціональної надійності фахівців снайперських груп спеціальних підрозділів МВС України: Монографія/ С.Ю. Лебедева, О.В. Тімченко. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2005. – 326 с.
5. Марищук В.Л. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса / В.Л. Марищук, В.И. Евдокимов. – СПб.: Питер, 2001. – 260 с.
6. Никифоров Г.С. Надежность профессиональной деятельности / Г.С. Никифоров – СПб.: СПбУ, 1996. – 254 с.
7. Поярков С.Ю. Педагогические условия формирования профессиональной надежности правоохранительной деятельности сотрудников ОВД / С.Ю. Поярков // Социально-правовые и психологические основы деятельности органов внутренних дел и внутренних войск МВД России: проблемы теории и практики. Материалы международной научно-практической конференции. Санкт-Петербург, 20-21 марта 1997 г. Ч.6 / общ. ред. О.М. Латышева, В.П. Сальникова. –

- СПб.: Санкт-Петербургская академия МВД России, 1997. – С. 109-116.
8. Професійна психологія в органах внутрішніх справ: Курс лекцій / В.Г. Андросюк, Л.І. Казміренко, Г.О. Юхновець, В.С. Медведєв. – К: УАВС МВС України, 1995. – 111 с.
 9. Рыбников В.Ю. Психологическая совместимость специалистов экстремального профиля / В.Ю. Рыбников, А.М. Никифоров, В.М. Вавилов. – СПб.: Спб УниВД, 2001. – С. 67.
 10. Шадриков В.Д. Приёмы системогенеза профессиональной деятельности / В.Д. Шадриков. – М.: Наука, 1982. – 184 с.
 11. Ядов Н.В. Динамика диспозиций личности в процессе производственной адаптации / Н.В. Ядов – Л.: Изд-во ЛГУ, 1990. – 206 с.

Spysok vykorystanyh dzherel

1. Jevsjukov O.P. Psychologichne prognozuvannja nadijnosti dijaj'nosti pracivnykiv avarijno-rjatuval'nyh pidrozdiliv MNS Ukrai'ny: [monografija] / O. P.Jevsjukov, O. V. Timchenko. – Harkiv: UCZU, 2007. – 288 s.
2. Ivanova E.M. Osnovy psihologicheskogo izuchenija professional'noj dejatel'nosti / E.M. Ivanova. – M.: MGU, 1987. – 342 s.
3. Krylov A.A. Sistemnyj podhod kak osnova issledovanij po inzhenernoj psihologii i psihologii truda / A.A. Krilov // Metodologija issledovanij po inzhenernoj psihologii i psihologii truda. – M., 1974. – 256 s.
4. Ljebjedjeva C.Ju. Psychologichne zabezpechennja profesijnoi' ta funkcional'noi' nadijnosti fahivciv snajpers'kyh grup special'nyh pidrozdiliv MVS Ukrai'ny: Monografija / C.Ju. Ljebjedjeva, O.V. Timchenko . – Harkiv: Vydavnytvo HNADU, 2005. – 326 s.
5. Marishhuk V.L. Povedenie i samoreguljacija cheloveka v uslovijah stressa / V.L. Marishhuk, V.I. Evdokimov. – SPb.: Piter, 2001. – 260 s.
6. Nikiforov G.S. Nadezhnost' professional'noj dejatel'nosti / G.S. Nikiforov. – SPb.: SPbU, 1996. – 254 s.
7. Pojarkov S.Ju. Pedagogicheskie uslovija formirovanija professional'noj nadezhnosti pravoohranitel'noj dejatel'nosti sotrudnikov OVD / S.Ju. Pojarkov // Social'no-pravovye i psihologicheskie osnovy dejatel'nosti organov vnutrennih del i vnutrennih vojsk MVD Rossii: problemy teorii i praktiki. Materialy mezhdunarodnoj nauchno-prakticheskoi konferencii.

Sankt-Peterburg, 20-21marta 1997 g. Ch.6 / obshh. red. O.M. Latysheva, V.P. Sal'nikova. – SPb.: Sankt-Peterburgskaja akademija MVD Rossii, 1997. – S. 109-116.

8. Profesijna psihologija v organah vnutrishnih sprav: Kurs lekcij / V.G. Androsjuk, L.I. Kazmirenko, G.O. Juhnovec', V.S. Medvedjev. – K: UAVS MVS Ukrai'ny, 1995. – 111 s.
9. Rybnikov V.Ju. Psihologicheskaja sovместimost' specialistov jekstremal'nogo profilja / V.Ju. Rybnikov, A.M. Nikiforov, V.M. Vavilov. – SPb.: Spb UniVD, 2001. – S. 67.
10. Shadrikov V.D. Priemy sistemogeneza professional'noj dejatel'nosti / V.D. Shadrkov – M.: Nauka, 1982. – 184 s.
11. Jadov N.V. Dinamika dispozicij lichnosti v processe proizvodstvennoj adaptacii / N.V. Jadov. – L.: Izd-vo LGU, 1990. – 206 s.

I.I. Gazda. Psychological constituents of the police officers' professional reliability. In the article the analysis of psychological components of professional reliability is performed; three levels of professional reliability becoming are defined; the tasks of police officers' psychological training are elucidated. Police officers' professional reliability is their readiness to act according to the stable system, moral standards in different situations of interaction with minimal health damage.

The basis for studying the professional reliability of special units personnel of Ministry of Internal Affairs of Ukraine should be classification and analysis of mistakes according to their features in external structure of activity from the point of view of a specific kind of operative-service task, stage and conditions of its fulfilling, regime of activity and deviation in order, sequence and outcome of its accomplishment.

Professional reliability evaluation of a specialist should be carried out taking into account both individual peculiarities of a specific person and group characteristics of the specialists of certain activity within special unit of Ministry of Internal Affairs of Ukraine.

The analysis of the problem under investigation indicates the failure of the problem of occupational safety of the individual in becoming future expert system that reflects the system of law enforcement, which is of particular statutory and there is a need to develop a special system of professional development and predicting of the professional reliability of law enforcement.

Key words: professional reliability, functional reliability, psychological providing, fallibility of action, professional and psychological training.

Отримано: 14.12.2013 р.